

Total number of printed pages – 8

3 (SEM-2/CBCS) SKT HC1

2025

SANSKRIT
(Honours Core)

Paper : SKT-HC-2016

[Classical Sanskrit Literature (Prose)-I]

Full Marks : 80

Time : three hours

***The figures in the margin indicate
full marks for the questions.***

UNIT-I

S'ukanāsopadesah

(Marks : 25)

1. Answer the following questions : 1×5=5

अधोलिखितानां प्रश्ननामुत्तरं प्रदेयम् :

(a) Who was S'ukanāsa ?

शुकनासः कः आसीत् ?

(b) 'अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः'

Who is the speaker here?

'अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः'

अत्र वक्ता कः ?

(c) Who was चन्द्रापीडः ?

चन्द्रापीडः कः आसीत् ?

(d) The last part of the *Kādambarī* was written by whom?

कादम्बर्याः अन्तिमभागः केन विरचितः ?

(e) *Kādambarī* is a गद्यकाव्य/महाकाव्य.

(Write the correct answer)

कादम्बरी एकं गद्यकाव्यम्/महाकाव्यम्।

(शुद्धमुत्तरं लिखतु)

2. Translate **any one** of the following : 5

निम्नलिखितयोः एकतरस्य अनुवादः करणीयः :

(a) विदितवेदितव्यस्याधीत सर्वशास्त्रस्य ते

नाल्पमप्युपदेष्टव्यमस्ति। केवलं च निसर्गत एवाभानुभेद्य
रत्नालोकच्छेद्यम् अप्रदीपप्रभापनेयमतिगहनं तमो
यौवनप्रभवम्।

(b) सततममूलमन्त्रशम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः।

नित्यमस्नानशौचबाध्यः बलवान् रागमलावलेपः।

अजस्रमक्षूपावसान प्रबोधा घोरा च

राज्यसुखसन्निपातनिद्रा भवतीत्यतो विस्तरेणाभिधीयसे।

3. Write the summary of the lesson

'Sukanāsopadesah'

10

'शुकनासोपदेशः' इति पाठस्य सारांशः लिख्यताम्।

Or/अथवा

Give the definition of Kathākāvya. Make an assessment of the *Kādambarī* as a kathākāvya.

कथाकाव्यस्य संज्ञा प्रदेया। कथाकाव्यरूपेण कादम्बर्याः मूल्यायनं करोतु।

4. Elucidate **any one** of the following : 5

निम्नलिखितयोः एकतरस्य भावार्थः लिख्यताम् :

(a) गुरुपदेशश्च नाम पुरुषाणामखिलमलप्रक्षालनक्षमम-
जलस्नानम्।

(b) अहंकारदाहज्वरभूर्धान्धकारिता विह्वला हि राजप्रकृतिः।

UNIT-II

Visrutacaritam

(Marks : 25)

5. Write a note on the advice of वसुरक्षितः given to अनन्तवर्मा : 10

अनन्तवर्माणं प्रति प्रदीयमानानां वसुरक्षितस्योपदेशानां विषये एकं निबन्धं लिख्यताम्।

Or/अथवा

Write a note on the contribution of Daṇḍin to Sanskrit literature.

संस्कृतसाहित्ये दण्डिनः अवदानविषये एका टिप्पणीं लेखनीया।

6. Translate **any one** of the following : 5
- निम्नलिखितयोः एकतरस्य अनुवादः करणीयः :

(a) सोऽण्याचक्षे—‘देव मयाऽपि परिभ्रमंता विन्ध्याटव्या कोऽपि कुमारः क्षुधा तृषा च क्लिश्यन्नक्लेशार्हः क्वचित्कूपाभ्याशेऽष्ट वर्षदेशीयो दृष्टः। स च त्रासगदगदभगदत्—महाभाग, क्लिष्टस्य मे क्रियतामार्य, साहाय्यकम्। अस्य मे प्राणापहारिणीं पिपासां प्रतिकर्तुमुदकमुदञ्चनिह कूपे कोऽपि निष्कलो ममैकशरणभूतः पतितः।

(b) आगमदीपदृष्टेन खल्वध्वना सुखेन वर्तते लोकयात्रा। दिव्यं हि चक्षुर्भूतभवद्भविष्यत्सु व्यवहितविप्रकृष्टादिषु च विषयेषु शास्त्रं नामाप्रतिहतवृत्तिः। तेन हीनः सतोरष्यायतविशालयोलोचनयोरन्ध एव जन्तुरर्थदर्शने-ष्वसामर्थ्यात्।

7. Answer the following questions : 2×5=10
- अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम् :

(a) ‘को वा भवान्, कथं चेयमापदापन्ना’

Who is the speaker here? To whom was it spoken?

अत्र वक्ता कः? कं प्रति एतदुक्तम्?

(b) What are the चतस्रः राजविद्याः?

चतस्र राजविद्याः काः सन्ति?

(c) ‘अधीस्व तावद्दण्डनीतिम्’

Who is the speaker here? Whom was it stated?

‘अधीस्व तावद्दण्डनीतिम्’ अत्र वक्ता कः? कमुद्दिश्य ते न एतदुक्तम्?

(d) Derive the following words (**any two**):

निम्नलिखितशब्दानां व्युत्पत्तिनिर्णयं क्रियताम्

(किञ्चित्द्वयम्):

आचक्षे [in Q. No. 6(a) 6(a) नं प्रश्न],

दृष्टः [in Q. No. 6(a) 6(a) नं प्रश्न],

वर्तते [in Q. No. 6(b) 6(b) नं प्रश्न],

विहाय [in Q. No. 6(b) 6(b) नं प्रश्न]

(e) 'तात, सर्वैवात्मसंपदभिजनात् प्रभृत्यन्यूनैवात्र भवति लक्ष्यते'

Who is the speaker here? To whom was it spoken?

'तात, सर्वैवात्मसंपदभिजनात् प्रभृत्यन्यूनैवात्र भवति लक्ष्यते'
अत्र वक्ता कः? कं प्रति एतदुक्तम्?

UNIT-III

Origin and Development of Prose, Important Prose Romances and Fables

(Marks : 30)

8. Answer the following questions : 1×5=5

निम्नलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम् :

(a) Who is the writer of the Vāsavadattā?

वासवदत्तायाः रचयिता कः?

(b) Who is the author of the book, 'बृहत्कथा'?

'बृहत्कथा' इति ग्रन्थस्य रचयिता कः?

(c) _____ is the author of the book,
'पञ्चतन्त्रम्'. (Fill in the blank)

'पञ्चतन्त्रम्' इति ग्रन्थस्य रचयिता _____।

(रिक्त स्थानं पूरयतु)

(d) दण्डिनः पदलालित्यम्/अर्थगौरवम्

(Choose the correct answer)

(शुद्धमुत्तरं प्रदेयम्)

(e) How many divisions are there in the book, *Hitopadesa*?

'हितोपदेशः' इत्यस्मिन् ग्रन्थे कति विभागाः सन्ति?

Answer **any two** of the following : 10×2=20

अधोलिखितानां कस्यापि द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम् :

(a) Write an elaborate note on Fable literature in Sanskrit.

संस्कृतकथासाहित्यस्य विषये विस्तरेण लेखनीयम्।

(b) Discuss the origin and development of Sanskrit prose literature.

संस्कृतगद्यकाव्यस्य उद्भवः विकासश्च इति विषये
आलोच्यताम्।

- (c) Discuss the contribution of सुबन्धु to the Sanskrit prose literature.

संस्कृतगद्यसाहित्ये सुबन्धोः अवदानविषये आलोच्यताम्।

- (d) Write an elaborate note on Bāṇabhaṭṭa's *Kādambarī*.

बाणभट्टस्य कादम्बरी इति ग्रन्थमधिकृत्य विस्तरेण एका टिप्पणी लेखनीया।

10. Write a short note on **any one** of the following : 5

अधोलिखितयोः एकस्य विषये संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया :

पञ्चतन्त्रम्, शुकसप्ततिः, वेतालपञ्चविंशतिः

